

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Η αρχαία ελληνική γλώσσα έχει για τα κλιτά μέρη του λόγου (εκτός του ρήματος):

α) τρία γένη: αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο, που δηλώνονται με τα αντίστοιχα άρθρα.

β) κλιτό άρθρο : ό (για το αρσενικό), ή (για το θηλυκό), τό (για το ουδέτερο).

γ) πέντε πτώσεις: Ονομαστική, γενική, δοτική, αιτιατική, κλητική.

δ) τρεις αριθμούς: ενικό, πληθυντικό και τον περιορισμένης χρήσης δυικό αριθμό.

ε) τρεις κλίσεις ονομάτων: πρώτη, δεύτερη και τρίτη.

Грамматика

В древне греческом языке для склоняемых частей речи (кроме глаголов) есть:

три рода: мужской, женский и средний, которые выражаются соответствующими артиклями:

склоняемый артикль: ό (для мужского), ή (для женского), τό (для среднего)

Пять падежей: Именительный, родительный, дательный, винительный, звательный.

Три числа: единственное, множественное и ограниченного использования двоичное число.

Три склонения существительных: первое, второе и третье.

ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ

СКЛОНЕНИЕ АРТИКЛЯ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ЕДИНСТВЕННОЕ ЧИСЛО

	Αρσενικό Мужской	Θηλυκό Женский	Ουδέτερο Средний
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ИМЕНИТЕЛЬНЫЙ	ό	ή	τό
ΓΕΝΙΚΗ РОДИТЕЛЬНЫЙ	του̃	της̃	του̃
ΔΟΤΙΚΗ ДАТЕЛЬНЫЙ	τω̃	τη̃	τω̃
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ВИНИТЕЛЬНЫЙ	τόν	τήν	τό
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-	-

ЗВАТЕЛЬНЫЙ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΝΟЖЕСТВΕΝНОЕ ЧИСЛО		
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ИΜΕΝΙΤΕΛЬΝΥЙ	οί	αί	τά
ΓΕΝΙΚΗ ΡΟΔΙΤΕΛЬΝΥЙ	τῶν	τῶν	τῶν
ΔΟΤΙΚΗ ΔΑΤΕΛЬΝΥЙ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΒΙΝΙΤΕΛЬΝΥЙ	τούς	τάς	τά
ΚΛΗΤΙΚΗ ЗВАΤΕΛЬΝΥЙ	-	-	-

II. ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΕΚΣΤΥ

1. εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης
Ὅμηρος (8ος αι. π.Χ.)

εἷς = ἕνας = один

οἰωνὸς = σημάδι = знак

ἄριστος = ο καλύτερος = самый лучший

ἀμύνεσθαι: ἀπαρέμφατο ρήματος ἀμύνομαι (υπερασπίζομαι) = защищать

περὶ πάτρης = γιὰ τὴν πατρίδα = ради родины

εἵλεται τὸ ρήμα ἐστὶ = εἶναι Имеется в виду глагол ἐστὶ = есть, имеется

ΝΕΑ ΕΛΛ : Ἐνα (εἶναι) τὸ πιο καλὸ σημάδι, νὰ υπερασπίζεσαι τὴν πατρίδα σου.

Самый лучший знак – защищать свою родину.

2. ἀτὰρ Ὀδυσσεύς ἰέμενος
καὶ καπνὸν ἀποθρόσκοντα νοῆσαι ἧς γαίης
θανέειν ἰμείρεται.

Ὅμηρος (8ος αι. π.Χ.)

ἀτὰρ = ἀλλά = но

ἰέμενος (μετοχή) = ἐπιθυμώντας, που ἐπιθυμεί = желая

(ὁ) καπνὸς (αιτιατική: τὸν καπνὸν) = дым

ἀποθρόσκοντα (μετοχή) = νὰ ἀνεβαίνει ψηλά = поднимающимся высоко

νοῆσαι (ἀπαρέμφατο) = νὰ ἀντιληφθεῖ (νὰ δεῖ) = замечать, видеть

θανέειν (απαρ) = να πεθάνει= умереть
ίμείρεται = επιθυμεί= жаелает
θενέειν ίμείρεται = κι ας πεθάνει = и пусть умрет

Ν. ΕΛΛ.: αλλά ο Οδυσσέας ποθεί και καπνό να δει από (το τζάκι) του σπιτιού του

να ανεβαίνει ψηλά, και ας πεθάνει.

Но Одиссей желая дым увидеть из камина дома своего поднимающимся высоко,
пусть даже он умрет.

3. οἱ μὲν ἱππῆων στρότον, οἱ δὲ πέσδων,
οἱ δὲ νάων φαῖσ' ἐπὶ γᾶν μέλαιναν
ἔμμεναι κάλλιστον, ἔγω δὲ κῆν' ὄττω
τις ἔραται.

Σαπφῶ (7ος αι. π.Χ.)

οἱ μὲν=άλλοι= другие
φαῖσ' =φασί=λένε=говорят
στρότον ἱππῆων==στρατό(ς) ἱππέων=войско конное
οἱ δὲ=και άλλοι=и другие
στρότον πέσδων =στρατό(ς) πεζών=войско пешее
οἱ δὲ (στρότον) νάων=το ναυτικό=флот
ἐπὶ γᾶν μέλαιναν =πάνω στη μαύρη γη=на всей земле
ἔμμεναι=(απαρ.) ὅτι εἶναι=что есть
κάλλιστον=το καλύτερο=лучшее
ἔγω δὲ (φημί κάλλιστον ἔμμεναι) =εγώ όμως (λέω ὅτι εἶναι το καλύτερο)=
=я однако (говорю, что лучшее)
κῆν' (ἐκεῖνο)=εκείνο=то
ὄττω=το οποίο=которое, что
τις =κάποιος, ο καθένας=кто-то, каждый
ἔραται=αγαπά=любит

Άλλοι λένε ὅτι το καλύτερο πράγμα πάνω στη μαύρη γη
εἶναι ο στρατός των ἱππέων, άλλοι ο στρατός των πεζών,
κι άλλοι το ναυτικό, εγώ όμως (λέω ὅτι εἶναι) εκείνο
που ο καθένας αγαπά.

Одни говорят, что лучшая вещь на брэнной земле
это конное войско, другие – пешее войско,
третьи – флот, однако я, (говорю что это) то,
что каждый любит.

4. μίνυνθα δὲ γίνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἡέλιος.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὥρης,
αὐτίκα δὴ τεθνάναι βέλτιον ἢ βίοςτος.

Μίμνερμος (περ. 600 π.Χ.)

μίνυνθα=(επικό επίρρ.) για λίγο=на мгновение
γίνεται =γίνεται=становится
καρπός=плод
ἥβης =της νιότης=молодости
ὅσον κίδναται =όσο εξαπλώνεται=сколько распространяется
ἐπὶ γῆν =πάνω στην γη=на земле
ἡέλιος=ο ἥλιος=солнце
αὐτὰρ=αλλά=но
ἐπὴν(ἐπει+ἄν/ῆν)=όταν=когда
παραμείψεται=περάσει, προσπεράσει=пройдет,превзойдет
τοῦτο τέλος=αυτό το τέλος, το ὄριο=этот (конец), предел
ὥρης =της νιότης=молодости
βέλτιον=καλύτερα=лучше
αὐτίκα δὴ τεθνάναι= (απαρ.)αμέσως να πεθάνει(κανείς)=сразу умереть
(кому-то)
ἢ βίοςτος=παρά να ζει=чем жить

ΝΕΑ ΕΛΛ.: Για λίγο κρατάει της νιότης ο καρπός,
ὅσο ο ἥλιος στη γη σκορπάει το φως του.
Ὅταν ὁμως περάσεις της νιότης το ὄριο,
ἀπ' το να ζεις, καλύτερα να πεθάνεις ευθύς.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ©

Του ἡλίου το φως πάνω στη γη λίγην ὥρα σκορπιέται μονάχα,
Αχ! και της νιότης ο ανθός λίγο και κείνος βαστά!
Κι ὅταν το τέρμα τους τούτο περάσουν τα ὄμορφα χρόνια,
ἀπ' το να ζεις, τότε κάλλιο να σβήσεις ευθύς.

Быстро созревает молодости плод,
Как солнце над землей рассеивает свет.
Когда только пройдешь границы молодости,
Чем жить, лучше умереть сразу.

5. Εὖ τὸ σῶμα ἔχειν καὶ τὴν ψυχὴν.
Κλεόβουλος ὁ Ρόδιος

εὖ (επίρρημα) =καλά = хорошо

τὸ σῶμα = тело
ἔχειν (απαρέμφ.) = να έχεις = иметь,
ἔχειν τὸ σῶμα εὖ = быть здоровым телом
καὶ (σύνδεσμος) = и
τὴν ψυχὴν (αιτιατική) = душу

Να έχεις σε καλή κατάσταση το σώμα σου και την ψυχή σου
Быть здоровым и телом и духом

6. Οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν

Σοφοκλῆς, Ἀντιγόνη (5ος αι. π.Χ.)

Οὗτοι = οὗ+ τοι. Οὐ = δεν (ἀρνηση) = нет

τοι = βέβαια = конечно

συνέχθειν (απαρέμφ.) = να μοιράζομαι τα μίση = разделить ненависть

ἀλλὰ = но

συμφιλεῖν (απαρέμφ.) = να μοιράζομαι την αγάπη = разделить любовь

ἔφυν (ρ. φύομαι) = γεννήθηκα = рожден(α)

Ν. ΕΛΛ. : Δεν γεννήθηκα τα μίση να μοιράζομαι, ἀλλὰ την αγάπη.

Я не рождена делить ненависть, но любовь.

ΑΠΛΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Структура простого предложения

1) Υποκείμενο + Ρήμα (Подлежащее + Глагол)

Ὁ ἥλιος ἔδυσεν (=Солнце зашло)

Οἱ στρατιῶται ἐβάδιζον (=Воины маршировали)

Ἡ γυνὴ ἴστατο (=η γυναίκα στεκόταν) (=женщина стояла)

Οἱ παῖδες γελῶσι (=τα παιδιά γελούν) (=дети смеются)

Ἡ πρεσβεία ἀφίκετο (=η αποστολή ἔφτασε, ἦρθε) (=делегация пришла)

Οἱ πολέμιοι ᾤχοντο (=οι εχθροί ἔφυγαν) (=враги сбежали)

Στις προτάσεις αυτές το Ρήμα είναι αμετάβατο, δηλαδή η ενέργεια του Υποκειμένου δεν μεταβαίνει σε κάποιο άλλο πρόσωπο ή πράγμα.

В этих предложениях Глагол непереходный, то есть действие Подлежащего не переходит на какое - либо лицо или действие.

Το Υποκείμενο του ρήματος βρίσκεται κανονικά σε πτώση ονομαστική.

Подлежащее глагола находится, как правило, в именительном падеже.

2) Υποκείμενο + Ρήμα + Αντικείμενο (+Αντικείμενο)

Подлежащее + Глагол + Дополнение (+ Дополнение)

Οἱ Ἕλληνες μόνον τοὺς θεοὺς προσκυνοῦσι.
(=οι Ἕλληνες μόνο τους θεοὺς προσκυνοῦν)
(Греки только перед Богами преклоняются)

Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τὸν λέοντα.
(=Ο Ηρακλῆς σκότωσε το λιοντάρι)
(Геракл убил льва)

Οἱ Ἕλληνες τοὺς Πέρσας ἐνίκησαν
(=Οι Ἕλληνες νίκησαν τους Πέρσες)
(Греки победили Персов)

Ἀθηναῖοι ἀποικίας ᾤκιζον
(= Οι Αθηναῖοι ἴδρυναν ἀποικίες)
(Αφινьяне основывали колонии)

Οἱ γεωργοὶ τοὺς ἀγροὺς θεραπεύουσιν
(=Οι γεωργοὶ καλλιεργοῦν τα χωράφια)
(Крестьяне обрабатывают поля)

Σὺ τὰ ἀληθῆ λέγεις
(=εσύ λές την ἀλήθεια)
(=Ты говоришь правду)

Σωκράτης ἐδίδασκεν τοὺς νέους τὴν ἀρετὴν
(= Ο Σωκράτης δίδασκε στους νέους τὴν ἀρετὴ)
(Сократ учил молодых благодетели)

Τοῖς δίκαιοις οἱ θεοὶ δῶρα δίδουσιν
(=στοις δίκαιους οἱ θεοὶ δίνουν δῶρα)
(= Боги одаривают справедливых)

Περικλῆς ταῦτα εἶπεν τῷ δήμῳ
(= Ο Περικλῆς αὐτὰ εἶπε στον λαό)
(= Перикл поведал это народу)

Ἥλιος τὸ ἄρμα αὐτοῦ τῷ υἱῷ ἐπίστευσεν
(=Ο Ἥλιος ἐμπιστεύτηκε το ἄρμα του στον γιο του)
(=Гелиос доверил колесницу сыну)

Λέγω ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν

(= Σας λέω την αλήθεια)
(= Я вам говорю правду)

Φιλόνικος ἤρετο τὸν θεὸν τὰ μέλλοντα
(=ο Φιλόνικος ρώτησε τον θεό τι πρόκειται να γίνει)
(Филоник спросил бога, что случится)

Το Αντικείμενο βρίσκεται σε μια από τις τρεις πλάγιες πτώσεις: γενική, δοτική, αιτιατική. Τα ρήματα που δέχονται αντικείμενο είναι μεταβατικά ρήματα. Υπάρχουν ρήματα που συντάσσονται με ένα αντικείμενο και ρήματα που συντάσσονται με δύο αντικείμενα.

Дополнение находится в одном из трех косвенных падежей: родительном, дательном, винительном. Глаголы, выраженные дополнением – переходные глаголы. Существуют глаголы, которые согласовываются с одним дополнением и те, которые согласуются с двумя дополнениями.

3) Υποκείμενο + Ρήμα + Κατηγορούμενο (Подлежащее + Глагол + Сказуемое)

Σωκράτης ἦν σοφός
(=ο Σωκράτης ήταν σοφός)
(=Сократ был мудрым)

Προμηθεὺς φιλόανθρωπος ἦν
(=ο Προμηθέας ήταν φιλόανθρωπος)
(=Промитей был филантропом)

Χρόνος ἰατρός ἐστὶ τῆς λύπης
(=ο χρόνος είναι γιατρός της λύπης)
(=время есть врач печали)

Ἡμεῖς Ἕλληνες ἐσμέν
(=εμείς είμαστε Ἕλληνες)
(=мы есть Греки)

Ἡ χώρα ἔρημος ἐστὶν
(=η χώρα είναι έρημη)
(=страна - разорена)

Ἀλκιβιάδης ἐξελέγη στρατηγός
(=ο Αλκιβιάδης εξελέγη στρατηγός)
(=Алкивиад избран военачальником)

Ὁ παῖς ἀγαθὸς ἔφυ

(=ο νέος είναι ενάρετος από την φύση του/ γεννήθηκε ενάρετος)

(молодой человек порядочен от природы/ родился порядочным)

Το Κατηγορούμενο εξαρτάται από μια ειδική κατηγορία ρημάτων, τα συνδετικά ρήματα, (όπως: εἶμι, γίγνομαι, φαίνομαι κ.ά.), αποδίδει μια ιδιότητα στο Υποκείμενο και συμφωνεί με αυτό κατά γένος, αριθμό και πτώση.

Сказуемое зависит от особой категории глаголов, связующих глаголов, (таких как : εἶμι, γίγνομαι, φαίνομαι и др.), придает особенности подлежащему и согласуется с ним в роде, числе и падеже.

Η προσωπική αντωνυμία (ἐγώ, σὺ) και το ρήμα εἶμι

Личное местоимение (ἐγώ, σὺ) и глагол εἶμι

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ

Α΄ ΠΡΟΣ.	Β΄ ΠΡΟΣ.	Γ΄ ΠΡΟΣ.	Α΄ ΠΡΟΣ.	Β΄ ΠΡΟΣ.	Γ΄ ΠΡΟΣ.
ΟΝ. ἐγώ	σὺ		ΟΝ. ἡμεῖς	ὕμεις	(σφεῖς)
ΓΕΝ. ἐμοῦ, μου	σοῦ, σου		ΓΕΝ. ἡμῶν	ὕμῶν	(σφῶν)
ΔΟΤ. ἐμοί, μοι	σοί, σοι		ΔΟΤ. ἡμῖν	ὕμῖν	σφίσιν
ΑΙΤ. ἐμέ, με	σέ, σε		ΑΙΤ. ἡμᾶς	ὕμᾶς	(σφᾶς)

Ε Ν Ε Σ Τ Ω Τ Α Σ

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

ΟΡΙΣΤΙΚΗ/ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ/ΕΥΚΤΙΚΗ/ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ/ΑΠΑΡ./ΜΕΤΟΧΗ/ΟΡΙΣΤΙΚΗ

εἶμι	ᾧ	εἶην	-	εἶναι	ὦν	ἦ, ἦν
εἶ	ἦς	εἶης	ἴσθι		οὔσα	ἦσθα
ἐστί	ἦ	εἶη	ἔστω		ὄν	ἦν
ἐσμέν	ᾧμεν	εἶημεν	-			ἦμεν
ἐστὲ	ἦτε	εἶητε	ἔστε			ἦτε
εἰσὶ(ν)	ᾧσι(ν)	εἶησαν	ἔστων			ἦσαν

ἐγώ	εἶμι	Ἕλληνα
σὺ	εἶ	βασιλεὺς
(οὗτος)	ἐστί(ν)	ὁ υἱὸς μου
ὕμεις	ἐστὲ	πολίται
ἡμεῖς	ἐσμέν	σύμμαχοι
(οὔτοι)	εἰσὶ	νεανία

Το ρήμα στην Οριστική Ενεστώτα Ενεργητικής Φωνής

Γлагол в Определительном Настоящем Времени Действительного Залога

(λέγω=говорить, παιδεύω=εκπαιδεύω=обучать, φεύγω=εξορίζομαι/διώκομαι=прогонять, ἔχω = иметь, λύω= решать)

ἐγώ	λέγω	παιδεύω	φεύγω	ἔχω	λύω
σύ	λέγεις	παιδεύεις	φεύγεις	ἔχεις	λύεις
οὗτος	λέγει	παιδεύει	φεύγει	ἔχει	λύει
ἡμεῖς	λέγομεν	παιδεύομεν	φεύγομεν	ἔχομεν	λύομεν
ὑμεῖς	λέγετε	παιδεύετε	φεύγετε	ἔχετε	λύετε
οὗτοι	λέγουσι(ν)	παιδεύουσι(ν)	φεύγουσι(ν)	ἔχουσι(ν)	λύουσι(ν)

ἐγὼ σοὶ τὰ ἀληθῆ λέγω
(=εγὼ σου λέω τὴν ἀλήθεια) (я говорю тебе правду)

σύ ἐμοὶ πιστεύεις
(=εσὺ μου ἔχεις ἐμπιστοσύνη) (я тебе доверяю)

Σωκράτης φεύγει ὑπὸ Μελήτου
(=ο Σωκράτης κατηγορεῖται στο δικαστήριο ἀπὸ τον Μέλητο)
(Сократ обвиняется в суде Мелитом)

ἡμεῖς τὰ ἀγαθὰ πράττομεν
(=εμεῖς κάνουμε καλές πράξεις)
(мы делаем добрые дела)

ὑμεῖς τοὺς ἀδικοῦντας δικάζετε
(=εσεῖς δικάζετε αὐτοὺς που ἀδικοῦν)
(вы судите тех, кто не прав)

οἱ διδάσκαλοι τοὺς μαθητὰς παιδεύουσιν
(=οι δάσκαλοι εκπαιδεύουν τους μαθητές)
(учителя обучают учеников)

ΡΗΜΑΤΑ ΓΛΑΓΟΛΥ

λέγω = говорить,

θεραπεύω = υπηρετώ, καλλιεργώ,

θεραπεύω= служить, обрабатывать, лечить

τυγχάνω = τυχαίνω = случайно встретить, доставаться

νομίζω= считать, полагать

γινώσκω= ξέρω, γνωρίζω = знать, узнавать

ἀποθνήσκω = πεθαίνω= умирать

γράφω= писать

τρέφω= δίνω τροφή, ανατρέφω = кормить, выращивать, воспитывать
κωλύω = εμποδίζω = мешать
βάλλω = χτυπώ= стучать
διαβάλλω = συκοφαντώ = оговаривать
ρίπτω = ρίχνω = бросать
βαίνω = βαδίζω, προχωρώ =направляться, продвигаться
διαφθείρω = καταστρέφω =разрушать
ἔχω = иметь
κατέχω = κρατώ, συγκρατώ, εξουσιάζω = держать, сдерживать,
осуществлять
μανθάνω = μαθαίνω = учить
μένω= μένω, απομένω =жить, оставаться
κολακεύω = καλοπιάνω = льстить, утешить
λύω = λύνω = решать
λείπω = εγκαταλείπω =исполнять
πλέω= плыть
πιστεύω= εμπιστεύομαι = πείθομαι =доверяться, убеждаться
πέμπω = στέλνω=отправлять
πίπτω = πέφτω = падать
προσπίπτω= πέφτω στα γόνατα, παρακαλώ=падать на колени, просить
προστάττω / προστάσσω = προστάζω = приказывать
ἄγω = οδηγώ =вести
συνάγω = συγκεντρώνω, συναθροίζω = собирать, сосредотачивать
τελῶ = εκτελώ = выполнять
τυγχάνω = συμβαίνω κατά τύχη, τυχαίνει να είμαι =происходить по
случаю,
φυλάσσω / φυλάττω = φυλάω, προστατεύω, υπερασπίζω, διασώζω, τηρώ,
διατηρώ, δεν παραβαίνω =охранять, защищать, заступаться, спасать,
соблюдать, поддерживать, не нарушать
διώκω = διώχνω, καταδιώκω, εισάγω σε δίκη =прогонять, преследовать,
обвинять
αἰσχύνω = ντροπιάζω = стыдить
λαμβάνω = παίρνω =брать
τείνω = απλώνω, εκτείνω =простирать, протягивать
ἀνατείνω = σηκώνω, υψώνω = поднимать, повышать
τρέπω = στρέφω =поворачивать, изменять
ἐξελαύνω = εκστρατεύω / ξεκινώ για εκστρατεία, εκδιώκω = вооружаться,
ссылать
φεύγω = εξορίζομαι, εισάγομαι σε δίκη = ссылаться, обвиняюсь в суде